

Madarak és fák napjára

Kedves Gyermekeim!

Tudom, régen vártátok már ezt a napot, amikor felkerekedtünk az iskolából s nagy nótaszóval nekivágtunk a határnak. Mi okozta ezt a ti nagy örömöket? Megmondom. Az a régen óhajtott, sokszor visszavárt tavasz, amelynek ünneplésére, köszöntésére jöttünk ide a kerek erdőbe, hogy kitarjuk feléje karunkat s teleszívjuk tüdönket édes illatával, friss gyönyörűségével.

Nemrégén, egy szép márciusi napon nagy örömmel ébredtünk. Megjötték a mi kedves vendégeink, házunk elmaradhatatlan népe: a fecskék. Akkor harsant fel a ti ajkatokról is a viszontlátás öröme:

— Isten hozott fecskemadár, jaj, de régen vártunk...

Mennyi örömet, mennyi gyönyörűséget, mennyi szépséget adnak nekünk a madarak! Hálát adhatunk a jó Istennek, hogy megteremtette őket! Vagy el tudnátok képzelni falunk határát, utcáit, kertjeit fák, növények s madarak nélkül, gyermekek? Ugy-e nem! Milyen szomorú, sivár lenne minden! A tikkasztó nyári nap tüze ellen nem védenének meg az utsalí fák, olthatatlan szomjuságunkat nem olthatná el az izes gyümölcs. Hát még télen mit csinálnánk, ha nem volna fa, amely olyan barátságossá varázsolja át szobánkat, hajlékunkat. Gondoltatok már erre, gyermekeim! Hiszen ha nem volna fa, talán még az erdő vadjainál is rosszabb dolgunk lenne, mert azoknak is van legalább meleg prémbundájuk, amivel védekezni tudnak a tél hidege ellen. De... mást mondok: még melegébed sem várna rátok otthon, amikor délben hazamentek az iskolából, hiszen fa nélkül hogyan tudná megfőzni drága édesanyátok a jó ebédet? De még ha volna is ebéd, valami hideg dolog, mondjuk szalonna, kenyér... hova tennénk, hol terítenénk meg? Hová ülnénk, hiszen fa nélkül nem volna sem asztalunk, sem székünk a szobában! Olyan sötét lenne a szoba, mint a börtön, mert az ablak kerete is fából van. De ajtót is hiába keresnénk a szobában, legfeljebb valami sátorlappal zárnánk el szobánkat Télapó hideg szele elől, mert ajtónk is fából készül! És este, ha elalmosodunk a napi tevé-vevésben, ugyan hová hajtánánk fejünket, hiszen ágy sem volna...

Látjátok, gyermekek, milyen nagy jót tett velünk a Teremtő, mikor a fát megadta nekünk, embereknek. Csakhogy úgy vagyunk ám, hálátlan emberek a fával is, mint mindennel, hogy amíg megvan, nem gondolunk vele, irtjuk, pusztítjuk s nem gondolunk azzal, mi lesz ha egyszer nem lesz többé mit kívágni... ha egyszer elfogy a fa...

Bizony, arra is gondolnunk kell, hogy a kívágott fák helyébe ujakat ültessünk, a meglévőket pedig ápoljuk, gondozzuk s ne rongáljuk őket! Hiszen a fának is fáj ám az, ha letépdessük leveleit, letörjük ágait, vagy nem a fa gyermekei ezek? Gondoljátok szüleitekre, ugy-e, mennyire vigyáznak rátok! Hát a fa is éppen úgy szereti ám levél- és gallygyermekait, mint benneteket a szüleitek, csakhogy amíg édesanyátok meg tud védeni benneteket másoktól, a rossztól,

ne bántsuk őket. Az édesanyátok, ha valahol veszedelemben vagytok, azonnal elvisz onnan titeket, de ugyan hová menjen el a fa, amelyet késsel hasogatnak össze a rossz gyermekek? Hiszen nem tud elmenni helyéről, mintha oda volna szögezve, ahol áll, csakugyan a földbe gyökerezett. Mit tehet, ha bántalmazzák? Teljesei ki van szolgáltatva az embereknek.

Szeressétek tehát, kedves gyermekeim a fát és ne bántsátok, ne rongáljátok! Ne hasogassatok a kérgébe, az a fa bőre. Ugyan mit szólnátok hozzá, ha valaki a ti bőrötökbe akarná vésni nevének kezdő betűit! Ugy-e tiltakoznátok ellene! Ne törjétek le gallyaikat és soha ne gyujtsatok tüzet eleven fák gyökereinél. Mert a fák is élnek, akár csak mi, emberek. Élnek, virulnak, hervadnak, öregszenek, szenvednek, elpusztulnak ők is. De a fák úgy életükben, mint azután is jók mihozzánk, emberekhez. Eltűnnek értünk minden szenvedést, szélvést, vihart, fagyot, hőséget s csak nekünk akarnak használni.

A magyar ember is szereti a fát, sok szép mondát is tud róla mondani.

A nyárfáról azt tartja a nép, hogy amikor Krisztus Urunkat föl akarták feszíteni, a katonák kimentek az erdőbe, hogy ott keresztfának valót vágjanak. Az erdő azonban haragosan zugni kezdte: Nem adok! Nem adok! Azok a vad katonák azonban nem sokat törődtek az erdő tiltakozásával, hanem nekiestek egy hatalmas tölgyfának s azt akarták kivágni. De a tölgyfa erre úgy megkeményedett, hogy nem fogta egy fejsze sem. Erre nekiestek a katonák a fenyőnek. De a fenyő is ellenállt szándékunknak, mert úgy felborzolta tüalaku leveleit, hogy összevissza szurkálta a katonákat, mire azok ott hagyták nagy mérgesen. Azután a jegenyének estek, azt akarták felhasználni aljas céljukra. A jegenye azonban tuljárt az eszükön. Elkezdett hajladozni jobbra-balra, hogy a fejszecsapás nem érhetne törzsét. Mit volt mást tenni, nekiestek a dühtől toporzékoló katonák a nyárfának. Ez a szegény nyárfia sehogy sem tudott védekezni ellenük. Bánatában elsápadt a törzse, levelei pedig rémülten reszketni kezdtek. Így nyárfából készült az Ur keresztfája. A keresztfá azóta az üdvösség jelképe lett és az emberek milliói borulnak előtte térdre, — de a jó nyárfa törzse azóta is mindig fehér maradt s levelei máig is reszketnek...

De mit érnének a fák madarak nélkül? Ki viselné gondjukat, ki tisztítaná meg leveleiket a hernyóktól, törzsüket a rágó férgekől? Az ember? Na az ugyan nem győzné ezt a nagy munkát! Erre rendelte a jó Isten a hasznos madarakat. Ha egyszer felnőttök és gyümölcsöstök lesz, akkor fogjátok csak igazán megérteni, mit köszönhetünk a madarak munkájának! Még a mese is azt mondja, hogy a madárkák a fák kedvéért vannak a világon!

Azt mondja a nép, hogy amikor a jó Isten megteremtette a világot s mint a legnagyobb áldást, a termőfát adta az embernek, akkor a minden jónak ellensége: a Gonosz, hernyót, bogarat s mindenféle kártékony férget bocsátott a földre, hogy pusztítsák el a fák gyümölcsseit. Aztán megsokasította őket, hogy ki ne vesszenek, akár-hogy irtja is őket az ember. Bizony, el is pusztítottak volna minden

fát ezek a férgek, ha a jó Isten meg nem szánta volna őket. Elküldötte az Égből legkisebb angyalkáit a fák segítségére, azokat, akiknek még szárnyacskáik is vannak. Mikor lerepültek az Égből, csoda történt, mert madárkává változva, énekelve repültek alá a földre. Azért nevezi a nép ma is »az ég madarainak« őket. És amióta a jó Isten elküldte ezeket a madarakat, folyton dolgoztatnak, irtják a Gonosz teremtményeit, a hernyókat, férgeket. Így tesznek jót nekünk, embereknek! Bizony, gyermekek, nem ennétek egy szem cseresznyét, de barackot és almát sem, ha nem volnának kertünkben, gyümölcsösünkben madarak!

Ki nem ismeri közöletet a fecskét? Mindenki szereti. A régi népek azt hitték, hogy elhalt gyermekeik, mint fecskék térnek vissza szülőik házába. Hogyne védelmezték, szeretették, ápolták volna őket! A fecske azonban nemcsak örömünkre, gyönyörűségünkre van ám. Ő a levegő tisztogatója! Mikor le- és fölszáll, majd a magasban, majd a föld színén, vagy ha a vizek fölött siklik el, mindig sok-sok apró legyet, szunyogot szed össze, ezzel táplálja kicsinyeit. Éppen ezért nagyon gonosz ember az, aki a fecskét bántja, fészket kirabolja, leveri, vagy tojásait pusztítja.

De bizonyosan ismeritek a kis vérpintyet, a rózsás madárkát is! Ez a pirinkó madárka úgy kapta a begyén lévő rózsaszirmokat, hogy amikor az az Ur Jézus a kereszten függött s nagy szenvedésein senki sem tudott segíteni, édesanyja, a Boldogságos Szűz az arra repülő égi madarakat hívta segítségül. Azok le is szálltak a keresztfára. A gyöngyös gerle busan bugott, a vörösbegy szeme csupa könny lett, a tengelice pedig a töviseket akarta kihuzgálni a Megváltó véres homlokából. Ettől lett piros az arcoeskája. A keresztesőrü meg a szögeket akarta kifesztegetni, akkor fordult keresztbe a csőre. Segíteni ugyan ők sem tudtak az Úron, de az megáldotta őket. A gerlét azzal, hogy bugása mindeki előtt kedves legyen, a szeretet hangja; a vörösbegyét azzal, hogy könnyező szép szeme mindig ragyogjon, mint a drágakő s keresztül lásson vele még a száraz leveleken, aszu füveken is. A tengelicét azzal áldotta meg, hogy olyan legyen, mint egy szép virág s még a száraz kóró is táplálni tudja. A szép keresztesőrü pedig úgy jutalmazta meg az Ur, hogy ha meghal is, ép maradjon a teste. A rózsás madárkáknak pedig megengedte, hogy mindig híven, párosan röpködhessenek.

Látjátok, gyermekek, milyen kedvesek a kis madarak a jó Isten előtt. Nekünk ezen felül még sok hasznát is hoznak. Míg a madarak ott vannak a gazda mellett, addig nem kell féltetni a gyümölcsöst, nem bántja féreg a piros almát, a mosolygó körtét, szőlő szőlőt, ringó szilvát, kacagó cseresznyét... Okos dolog volna-e hát, ha nem követnénk el mindent a hasznos madarak védelmére, gondozására?

Mit tehettek ti a madarak védelmére? Gondoskodjatok téli etetésükről. Télen, amikor a hó eltakar minden eleséget a madarak elől, a férgek pedig lehúzódnak a föld mélyébe, a szegény madaraknak nincsen táplálékuk. Éhen pusztulnának, ha jószívű emberek meg nem szánnák őket. Ilyenkor lehet meghálálni nekik egész tavaszi, nyári

munkájukat, amit kertünk s benne gyümölcsfáink hernyózásával nekünk tettek.

Bizony, gyermekek, ha gyümölcssel megrakott fát láttok, jusson eszelekbe, hogy a jó Isten után a kis madaraknak köszönhetitek, hogy gyümölcsöt ehettek. Aki pedig a fák hasznát élvezni akarja, ápolja, gondozza és védelmezza a hasznos madarakat. Ültessen fákat és bokrokat kertjébe, vagy annak közelébe, hogy fészekrakó helyet nyújtson nekik.

Ugy-e szép a fás udvar, a fákkal szegett út és utca? Milyen gyönyörűség hallgatni a madárcák vidám csicsérgését, füttyét. Ha azt akarjátok, hogy ne némuljon el házatok tájékán a madárdal, gondozzatok, védelmezzétek a fákat és kis lakóikat: a madarakat! Ezzel nemcsak hasznos munkát végeztok, de így lesztek igazán nemes lelkű, jószívű magyar gyermekek!

Magyar Május

A magyar Szentév május hónapjára.

Irta és színre alkalmazta: JÁRTAS RÓZA.

Szin: Fehér lenge függönydisz, fehér virágdíszítések. Az Égi Királynő trónja. A Patrona Hungária — csillagkoronásan. A szin jobb oldalsarkában feszesen áll a *Pápa-zászlós* katona. Balsarkában: magyar huszár, Nemzeti zászlónkkal. Szűz Mária lábainál: Holdsarló — tartja két kékruhás angyal. Fejükön csillag.

Függöny szétnyíl.

Zene: halkan: „Óh, áldott Szüzanya! Mennyei szép Rózsa...” verse zenéje. Utána távoli sok esengetyühang, s halkan belejt a színre: Nagyangyal tárt karokkal. (Ujból halk zene: Óh fényességes szép Hajnal, Kit így köszöntött az angyal: Üdvözlégy teljjes malaszttal! Ezt a verset valaki a szin mögött énekelje halkan, (tisza szövegki-ejtéssel.)

Első jelenés.

Nagyangyal (Szűz Mária előtt hódolva.)

*Egek királynéja —
Egek Királynéja —
Szép szeretet anyja!
Magyarok bus földjén
Csodás ünnep van ma!
Szent István népének —
Az a legfőbb vágya:
Imádság-fohásza —
Teljesülést kapna!*

*Egek Királynéja!
Szent István népének
Örök Nagyszanya!
Idejönnek éléd
Gyermekek... és árvák...
Özvegyek s szegény hontalanok:
Szírukét kitáráják...
Hallgasd meg, óh, Anyja
Minden élő népnek —
S teljesítsed: amit
Bizalommal kérnek! —*

(Halk zenefutam, mialatt helyére lejt.)